

MOŁDAWIA 2024–2026

Hybrydowa presja Rosji, cele strategiczne Moskwy i prognoza na 12 miesięcy

Raport analityczny

Kwiecień 2026

0. Deklaracja metodologiczna

Raport opiera się na standardzie weryfikacji w trzech niezależnych źródłach. Każde istotne stwierdzenie poparte jest hiperłączem do materiału potwierdzającego. Własne wnioski analityczne zostały przedstawione oddzielnie i oznaczone skalą pewności: wysoka, średnia, niska.

Baza źródłowa. Raport opiera się na materiałach 15 zachodnich ośrodków analitycznych (CEPS, CEPA, GMF, DGAP, Stimson, ECFR, Carnegie, Atlantic Council, Lowy Institute, IFES, OSCE/ODIHR, Crisis Group, CSIS, Wilson Center, Georgetown JIA), platformy OSINT (Recorded Future, Elliptic, Chainanalysis), mołdawską prasę śledczą (Ziarul de Gardă, Moldova Matters, Newsmaker, IPN, RISE Moldova), niezależne wydawnictwa wschodnioeuropejskie (Novaya Gazeta Europe, Euromaidan Press, Pravda.com.ua), dokumenty instytucjonalne (Congressional Research Service, Parlament Europejski, Rada UE). Osobną warstwę stanowią źródła kremlowskie w języku rosyjskim (TASS, RIA, Wedomosti, Izwiestia), wykorzystywane nie jako fakty, ale jako przedmiot analizy.

Ograniczenia. Cały materiał zebrano z otwartych źródeł. W pracy nie wykorzystano zamkniętych raportów służb specjalnych. Tam, gdzie ma to wpływ na pewność wniosków, zastrzeżenie jest wyraźnie zaznaczone. Część prognostyczna z natury rzeczy zawiera niepewność; horyzont prognozy wynosi 12 miesięcy (od kwietnia 2026 r. do kwietnia 2027 r.).

Alternatywne wyjaśnienia. Główna hipoteza raportu dotycząca strukturalnej zmiany podejścia Rosji po 28 września 2025 r. w Bloku I jest rozpatrywana wraz z trzema alternatywnymi interpretacjami. Zrobiono to celowo, aby nie stwarzać iluzji, że wniosek z raportu jest jedyną słuszną interpretacją.

1. Krótkie wnioski

W wyborach parlamentarnych 28 września 2025 r. Rosja przegrała rundę wyborczą w Mołdawii. Szacunki dotyczące rosyjskich inwestycji są rozbieżne: Carnegie podaje kwotę 55 mln dolarów w 2023 r. i 200 mln euro w 2024 r., prezydent Sandru i premier Rechan w przededniu wyborów w 2025 r. mówili o „setkach milionów euro” (bez podania dokładnej kwoty), DGAP w lutym 2026 r. szacuje kwotę do 350 mln euro za cały cykl ([Carnegie](#); [DGAP](#); [CNN](#)). W każdym razie mowa jest o setkach milionów euro, co dla kraju o PKB wynoszącym około 18 mld euro stanowi bezprecedensową skalę ingerencji. Rządząca Partia Działania i Solidarności (PAS) zachowała większość jednopartyjną, zdobywając 55 mandatów ze 101 przy frekwencji 52,21 procent ([OBWE/ODIHR](#)). Porażka Moskwy jest taktyczna, ale nie strategiczna.

Po wyborach Moskwa zmieniła podejście. Model szybkiego przejścia władzy zastąpiono strategią długotrwałego obłężenia. Działania prowadzone są w pięciu kierunkach: presja energetyczna, sieć finansowo-infrastrukturalna, wymiar religijny, poziom samorządowy, sygnały militarno-kinetyczne. **[średni poziom pewności]**

Sieć Ilana Shora pod koniec 2025 r. publicznie ogłosiła wycofanie się z polityki mołdawskiej. W rzeczywistości sieć nie została zlikwidowana, a jedynie przeniosła swoje zasoby do Kirgistanu i Armenii, gdzie w 2026 r. odbędą się wybory ([Moldova Matters](#)). W Mołdawii nadal działają Moldova24, ANO „Eurazja”, partie-marionetki oraz kanały duchownych. Według danych Elliptic w ciągu 18 miesięcy sieć przeprowadziła transakcje kryptowalutowe o wartości 8 miliardów dolarów ([Elliptic](#)).

Naddniestrze znalazło się w stanie chronicznej wrażliwości. W latach 2024 i 2025 w regionie trzykrotnie wprowadzano stan wyjątkowy. Prognoza na rok 2025: spadek PKB o 12 procent, produkcji przemysłowej o 30, eksportu o 42 ([Izwiestia](#), [Nowaja Gazieta Europa](#)). Region zmierza w kierunku jednej z dwóch trajektorii: reintegracji z Mołdawią lub przekształcenia się w subsydiowaną bazę wojskową bez własnej gospodarki ([Carnegie](#)).

Głównym punktem zwrotnym najbliższych 12 miesięcy są wybory lokalne jesienią 2027 roku i przygotowania do nich. Rok 2026 staje się rokiem przedwyborczym, a kluczowe działania Rosji koncentrują się na szczeblu gminnym. Ryzyko bezpośredniej eskalacji militarnej jest niskie: grupa operacyjna rosyjskich sił zbrojnych w Naddniestrzu (do 1500 osób) jest fizycznie odcięta od Rosji od wiosny 2022 roku ([Crisis Group](#)). Ryzyko destabilizacji hybrydowej jest wysokie i ma charakter systemowy.

Blokowanie integracji europejskiej pozostaje strategicznym celem numer jeden Moskwy. Narzędzia: energetyka, presja gospodarcza, dyskredytacja reformy sądownictwa, rozłam kościelny, kanał diaspory, praca poprzez eurosceptyków wewnątrz UE (Węgry, Słowacja). 17 marca 2026 r. Mołdawia i Ukraina przeszły nieformalne techniczne otwarcie wszystkich kłastrów negocjacyjnych (tzw. frontloading). Formalny sprzeciw Węgier nie został przy tym wycofany. Do oficjalnego otwarcia nadal wymagana jest jednomyślna decyzja wszystkich 27 członków, a do zamknięcia rozdziałów również jednomyślność

([Wikipedia/Accession](#); [New Union Post](#); [Ukrainska Pravda](#)). Pozwala to na prowadzenie przygotowań technicznych do zamknięcia, ale nie eliminuje słabych punktów. Do czasu politycznego odblokowania formalnego procesu przystąpienie pozostaje prawnie narażone.

2. Kontekst i punkt odniesienia

2.1. Cykl wyborczy 2024–2025

Obecna konfiguracja sytuacji politycznej w Mołdawii ukształtowała się w wyniku dwóch kluczowych wydarzeń. Są to wybory prezydenckie i referendum konstytucyjne w sprawie integracji europejskiej 20 października 2024 r., a także wybory parlamentarne 28 września 2025 r. Oba wydarzenia odbyły się w warunkach masowej ingerencji rosyjskiej.

Referendum 2024. Referendum konstytucyjne zakończyło się minimalną przewagą. Maia Sandu została ponownie wybrana w drugiej turze. W październiku 2024 r. władze mołdawskie ujawniły schemat: około 15 milionów dolarów wpłynęło za pośrednictwem ANO „Eurazja”, kontrolowanej przez Shora, na konta około 138 tysięcy Mołdawian (według danych Generalnego Inspektoratu Policji właśnie tyle kont zostało otwartych w Promsvyazbanku) w zamian za głosowanie przeciwko referendum. Równoległe kampania sieci Shora na Telegramie zrekrutowała około 20 tysięcy „ambasadorów”, którzy otrzymywali comiesięczne wynagrodzenie za rozpowszechnianie treści antyeuropejskich ([OCCRP za pośrednictwem Recorded Future](#); [Parlament Europejski](#); [Tandfonline/Moldova1](#)). [**wysoki poziom pewności**]

Wybory parlamentarne 2025. Odbyły się 28 września 2025 r. Frekwencja wyniosła 52,21%, czyli była wyższa niż w 2021 r. ([CEC za pośrednictwem Al Jazeera](#)). Wyniki:

- **PAS:** 50,16 procent, 55 mandatów, większość jednopartyjna
- **Blok Patriotyczny (socjaliści i komuniści):** 24,19 procent, 26 mandatów
- **„Alternatywa” (blok Cebana i partnerów):** 7,96 procent, 8 mandatów
- **„Nasza partia” Usatogo:** 6,2 procent, 6 mandatów
- **„Demokracja w domu” (PPDA, prawicowi unioniści):** 6 mandatów

Premierem po wyborach został Alexandru Munteanu, który w listopadzie 2025 r. zastąpił Dorina Rechan ([Moldova Matters](#)). [**wysoki poziom pewności**]

Wykluczone partie. Dwa dni przed głosowaniem Centralna Komisja Wyborcza i sądy wykluczyły z wyborów dwie prorosyjskie partie: „Serce Mołdawii” Iryny Vlah (26 września) oraz „Wielką Mołdawię” Victorii Furtună (28 września). Głosy oddane na „Wielką Mołdawię” zostały unieważnione. Stało się to jednym z głównych powodów rosyjskiej retoryki delegitymizacji wyników ([OBWE/ODIHR](#), [TASS](#)).

2.2. Cena zwycięstwa

Skala rosyjskiej ingerencji. Szacunki różnią się w zależności od źródła i metodologii. Carnegie (wrzesień 2025 r.) podaje następujący wzrost: 55 mln dolarów wydanych przez prorosyjskie sieci w 2023 r., 200 mln euro w 2024 r., „dziesiątki milionów” w 2025 r. ([Carnegie](#)). DGAP w lutym 2026 r. szacuje łączne nakłady

już na 350 mln euro. Rozbieżność wynika z tego, że Carnegie rejestruje bezpośrednie transakcje w momencie sporządzania raportu, a DGAP agreguje całą infrastrukturę w danym okresie. Aby zrozumieć skalę: górna szacunkowa wartość odpowiada około 2 procentom PKB Mołdawii. Według szacunków IFES w cyklu wyborczym 2024 r. około 10 procent wyborców było w taki czy inny sposób dotkniętych schematami przekupstwa ([IFES](#)). Nie ma danych dotyczących tej liczby za rok 2025. **[wysoki poziom pewności]**

Czynniki zwycięstwa PAS. Porażka Rosji była wynikiem kilku współwystępujących czynników. Strona legislacyjna: ustawa 100/2025 przeciwko korupcji wyborczej. Instytucjonalny: mobilizacja służb SIS, CNA i STRATCOM. Zewnętrzny: aktywna rola UE, w tym Cyber Rapid Response Team. I wewnętrzny: samoorganizacja społeczeństwa obywatelskiego i dziennikarstwa śledczego ([GME](#), [IFES](#)).

Podziały, które nigdzie nie zniknęły. Rosyjskojęzyczni wyborcy, starsza ludność, Gagauzja i Naddniestrze pozostają poza bazą poparcia PAS. Obraz ten nie zmienia się od 2021 roku. Stanowi to podstawę dla przyszłych rosyjskich operacji.

Kontekst gospodarczy. Według danych Banku Światowego (Poverty and Equity Brief, kwiecień 2025 r.) poziom ubóstwa w Mołdawii wyniósł 31,6% w 2023 r., co stanowi wzrost z 25,2% w 2019 r. Około jedna trzecia ludności żyje poniżej progu ubóstwa ([World Bank Poverty Brief](#)). Według szacunków Global Voices za pośrednictwem NewsMaker, co roku emigruje 35–40 tysięcy osób ([Global Voices](#)). Według obliczeń OSW (styczeń 2025 r.) w ciągu 30 lat kraj opuściło 1–1,2 miliona obywateli, co stanowi 40–50 procent obecnej populacji ([OSW](#)). Deficyt budżetowy w 2026 roku szacuje się na 5,5 procent PKB. To chroniczne tło niezadowolenia, które Moskwa wykorzystuje jako narzędzie do destabilizacji.

Diaspora. Około 1–1,2 mln Mołdawian mieszka za granicą. Według szacunków OSW stanowi to 40–50 procent obecnej populacji kraju. Największe społeczności: Włochy (~300 tys.), Francja (100–160 tys.), Niemcy (~100 tys.), Wielka Brytania (~50 tys.), a także znaczne grupy w Izraelu, USA, Turcji (głównie z Gagauzji), Zjednoczonych Emiratach Arabskich i Rosji ([OSW](#)). Podczas wyborów w 2025 r. Centralna Komisja Wyborcza otworzyła 301 zagranicznych lokali wyborczych, większość w krajach UE. W Rosji są tylko 2 lokale wyborcze na 350 tysięcy Mołdawian, w Naddniestrzu 12 (część z nich przeniesiono do odległych miejsc). Rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych w osobie Marii Zacharowej uczyniło temat ograniczeń dla diaspory głównym wątkiem kampanii delegitymizacyjnej ([TASS](#), [Wedomosti](#)). Diaspora w UE głosuje na PAS, w Rosji i Naddniestrzu na siły prorosyjskie. Jest to wynik świadomych działań: Moskwa prowadzi w UE kampanię „zostańcie w domu w dniu wyborów”, natomiast w Rosji i na lewym brzegu Dniestru mobilizuje do udziału w wyborach ([ECFR](#)). **[wysoki poziom pewności]**

3. Blok I. Ramy strategiczne

Blok odpowiada na pierwsze trzy pytania zleceniodawcy: działania hybrydowe RFM w Mołdawii, cele strategiczne Moskwy, zmiana podejścia po wyborach w 2025 r.

3.1. Działania hybrydowe RF w Mołdawii

Odpowiedź na pytanie 1.

Rosja prowadzi przeciwko Mołdawii kompleksową operację hybrydową w sześciu obszarach: informacyjnym, finansowym, politycznym, ulicznym i kinetycznym, religijnym oraz przydniestrzańskim. Wszystkie obszary działają w sposób skoordynowany i są finansowane z jednego centrum.

Według oceny ECFR, od 2024 r. koordynacja rosyjskich operacji spoczywa w gestii administracji prezydenta RF. Wiodącą rolę odgrywa Siergiej Kirijenko, który faktycznie kieruje „alternatywnym ministerstwem spraw zagranicznych” dla przestrzeni postsowieckiej ([ECFR](#)). **[wysoki poziom pewności]**

3.1.1. Kierunek informacyjny

Rosja prowadziła równoległe operacje informacyjne za pośrednictwem pięciu skoordynowanych struktur.

- **Operacja Overload (Matryoshka, Storm-1679).** Od kwietnia 2025 r. kampania dyskredytująca prezydent Sandu z narracją o „niezgodności” Mołdawii z Europą.
- **Operacja Undercut.** Przygotowywała odbiorców do „sfalszowanych wyborów”, wykorzystywała obawy przed wojną z Rosją, działała na platformach TikTok i Facebook.
- **Foundation to Battle Injustice.** Publikowała pseudodokumenty przeciwko Sandu i PAS.
- **CopyCop.** Farma botów do automatycznego publikowania postów w mediach społecznościowych.
- **ANO „Eurazja” Shora.** Według danych mołdawskiego centrum STRATCOM (przycoczonych w przeglądzie Lowy Institute, bez bezpośredniego dostępu do oryginalnego raportu STRATCOM): 150 fałszywych stron na Facebooku z 1,3 mln interakcji w dniu wyborów, 1347 fałszywych kont na TikToku z 42 mln interakcji, 155 kont na X z 6 mln wyświetleń. Związek sieci Telegram „Eurazja” z Promsvyazbankiem i Shorem został niezależnie potwierdzony w dochodzeniu BBC.

Dane podaje mołdawskie centrum STRATCOM, potwierdzają je Insikt Group (Recorded Future) oraz Instytut Lowy ([Recorded Future](#), [Lowy Institute](#)). **[wysoki poziom pewności]**

Rosyjska platforma medialna. Witryna sieci Pravda rozsyła zsynchronizowane wiadomości za pośrednictwem 129 powiązanych stron internetowych w ponad 50 językach ([Lowy](#)). Kanał telewizyjny Moldova24 jest finansowany przez Shora i skierowany do mołdawskiej widowni. W październiku 2023 r. Kiszyniów zablokował licencje rosyjskich kanałów (Komsomolskaja Prawda, Lenta.ru, TASS, Interfax), RT

został zakazany wcześniej. Rozpowszechnianie treści trwa nadal za pośrednictwem Telegramu, VK, YouTube i Odnoklassniki.

Imitacja instytucji europejskich. Osobna taktyka polega na tworzeniu fałszywych stron internetowych Rady Europy i innych struktur europejskich, zawierających sfabrykowane „oskarżenia” wobec Mołdawii ([Lowy Institute](#)).

3.1.2. Kierunek finansowy

Struktura finansowa rosyjskich operacji w Mołdawii należy do najdokładniej zbadanych. Jest to zintegrowany system, którego centralnym elementem jest sieć Shora.

Łańcuch płatności. ANO „Eurazja” (pod patronatem Shora, w radzie nadzorczej Margarita Simonyan) dokonuje płatności za pośrednictwem objętego sankcjami Promsvyazbanku, środki są konwertowane na stablecoin A7A5 (pierwszy na świecie token kryptograficzny powiązany z rublem, zarejestrowany w Biszkeku), a następnie na lokalną walutę. Koordynacja wypłat dla aktywistów odbywa się za pośrednictwem aplikacji TAITO ([Moldova Matters](#), [RFE/RL](#)). **[wysoki poziom pewności]**

Wielkość. Według danych Elliptic, w ciągu 18 miesięcy od początku 2024 r. do września 2025 r. portfele powiązane z A7 przeprowadziły transakcje o wartości co najmniej 8 miliardów dolarów ([Elliptic za pośrednictwem United24](#)). Na bezpośrednie przekupywanie wyborców w cyklu wyborczym 2024 r. wydano około 39 milionów dolarów ([IFES](#)).

Sankcje. A7 objęta sankcjami Wielkiej Brytanii (maj 2025 r.), UE (lipiec 2025 r.) i USA (sierpień 2025 r.). ANO „Eurazja” objęta sankcjami UE od października 2024 r., USA od sierpnia 2025 r. Sam Shor: USA od 2022 r., UE od 2023 r., Wielka Brytania od 2025 r. ([Consilium EU](#), [RFE/RL](#)).

Wątpliwe oświadczenia samego Shora. We wrześniu 2025 r. na Wschodnim Forum Gospodarczym we Władystoku Shor podał, że obroty A7 wynoszą 7,5 biliona rubli (około 83 miliardy dolarów) rocznie, co jest porównywalne z wielkością handlu rosyjsko-chińskiego. Odprowadzenia podatkowe wyniosły przy tym 20 miliardów rubli, czyli 0,26 procent obrotów. Taki stosunek wskazuje na tranzytowy charakter większości operacji, ale same liczby mogą być celowo zawyżone na potrzeby propagandy wewnątrzrosyjskiej. Nie ma bezpośredniej, niezależnej weryfikacji. **[niski poziom pewności]**

3.1.3. Kierunek polityczny

Architektura polityczna rosyjskich wpływów opiera się na nieformalnym bloku „Pobieda” i sieci partii-marionetek.

Blok „Pobieda”. Utworzony w Moskwie w lipcu 2024 r. Nie jest zarejestrowany w Mołdawii, funkcjonuje jako centrum koordynacji partii proxy. Shor ogłosił, że na czele jego listy wyborczej stanie Jewgienija Gucul, baszkana Gagauzji ([Recorded Future](#), [Wikipedia](#)).

Partie-marionetki 2025. Blok patriotyczny Dodona i Woronina, „Alternatywa” Cebana, „Serce Mołdawii” (Vlah, wykluczona 26 września), „Wielka Mołdawia” (Furtună, wykluczona 28 września), „Szansa”, „Odrodzenie”. Partia „Shor” została zakazana przez Trybunał Konstytucyjny w 2023 r., a jej następczyni „Szansa” została zablokowana w tym samym czasie. Pomimo zakazów struktury operacyjne przetrwały pod nowymi nazwami ([IFES](#)).

Sprawa Jewgienii Gucul. 5 sierpnia 2025 r. sąd w dzielnicy Buiucani (Chisinau Court, Buiucani) skazał przywódczynię Gagauzji na 7 lat więzienia o półzamkniętym trybie za nielegalne finansowanie partii Shora ze źródeł rosyjskich w latach 2019–2022 na kwotę 42,5 mln lejev (około 2,5 mln dolarów). W ramach tej samej sprawy Svetlana Popan, była sekretarz partii, otrzymała 6 lat. Gucul odbywa karę w zakładzie karnym nr 13 ([CNN](#), [Kyiv Independent](#), [Balkan Insight](#)). Moskwa, ustami Dmitrija Peskowa, nazwała wyrok „decyzją o podłożu politycznym” ([The Moscow Times](#)). **[wysoki stopień pewności]**

Posłowie, którzy ukryli się w Naddniestrzu. Aleksander Nesterowski i Irina Lozovan, byli posłowie z partii Shora, zostali skazani w 2025 roku za nielegalne finansowanie. Według minister spraw wewnętrznych Danieli Misail-Nikitin oboje mogą ukrywać się w Naddniestrzu. Były przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Gagauzji Dmitrij Konstantinow został skazany zaocznie na 12 lat więzienia za nadużycie władzy ([IPN](#)).

Ekstradycja Plahotniuka. Vladimir Plahotniuk, kolejny mołdawski oligarcha powiązany z rosyjskimi wpływami poprzez sieci korupcyjne z lat 2010., został aresztowany przez grecką policję na lotnisku w Atenach w 2025 roku na wniosek Interpolu. Wraz z nim zatrzymano byłego posła Konstantina Tutu, poszukiwanego przez Rosję za międzynarodowy handel narkotykami. Kilka dni przed wyborami parlamentarnymi 28 września Plahotniuk został ekstradowany do Mołdawii i umieszczony w areszcie ([IPN](#)). Efekt symboliczny przed głosowaniem był znaczący. **[wysoka pewność]**

3.1.4. Kierunek uliczny i kinetyczny

Plany destabilizacji ulicznej. Według danych agencji Bloomberg, powołującej się na europejskich urzędników i dokumenty nieznanego pochodzenia, Rosja przygotowała plan ingerencji w wybory w 2025 roku. Plan obejmował: kupowanie głosów, transport wyborców z diaspory, kampanię dezinformacyjną w mediach społecznościowych i za pośrednictwem call center, ujawnianie kompromitujących informacji na temat mołdawskich urzędników, masowe protesty i prowokacje ze strony młodzieży z klubów sportowych i grup przestępczych ([Wikipedia](#), [Stimson](#)). Plan nie został zrealizowany na masową skalę dzięki operacjom prewencyjnym SIS i CNA. **[wysoki poziom pewności]**

Groźby bombowe. W dniu wyborów, 28 września, odnotowano anonimowe groźby podłożenia bomb w lokalach wyborczych dla diaspory w Europie Zachodniej, w Kiszyniowie oraz w punktach wyborczych dla mieszkańców Naddniestrza. Działalność kilku lokali została tymczasowo wstrzymana ([TASS](#), [Stimson](#)).

Moskwa przedstawiała to, co się działo, jako „festiwal absurdu” i „cyrk żenady” ustami Zacharowej, jednocześnie skarżąc się na „ograniczenie praw diaspory”.

Cyberataki. Według oficjalnego raportu PACE (Doc. 16296) w 2025 roku Rosja zainicjowała ponad 1000 cyberataków na infrastrukturę państwową i serwisy związane z wyborami w Mołdawii. Aktywność systemu Matryoshka wokół mołdawskich wyborów przekroczyła poziom, jaki wykazywał on podczas wyborów w USA, Niemczech i Polsce w latach 2024–2025 ([PACE Doc. 16296](#)). Cloudflare blokowało ataki na Centralną Komisję Wyborczą, osiągając szczytową liczbę 324 333 żądań na sekundę; w ciągu zaledwie 12 godzin odnotowano ponad 898 milionów złośliwych żądań ([Cloudflare](#)). Według danych STISC w noc przed wyborami odnotowano ponad 14 milionów prób ataków ([MazeBolt](#); [Kyiv Independent](#)). Na kilka dni przed wyborami hakerzy przejęli tysiące domowych routerów Wi-Fi w celu stworzenia rozproszonej sieci botnetowej, co potwierdza Viorel Cerneanu, szef Generalnej Inspekcji Policji. **[wysoki poziom pewności]**

Naruszenia przestrzeni powietrznej od listopada 2025 r. 25 listopada 2025 r. sześć rosyjskich dronów typu Gerbera wkroczyło do przestrzeni powietrznej Mołdawii. Jeden z nich wylądował na dachu budynku mieszkalnego we wsi Cuhurești de Jos (powiat Florești). W dniach 28–29 listopada odnotowano kolejne dwa drony. W nocy z 1 na 2 grudnia doszło do kolejnych naruszeń. Mołdawskie radary nie wykrywają części dronów, a naruszenia potwierdzają ukraińscy strażnicy graniczni ([Aerotime](#), [Euromaidan Press](#), [The Defense Post](#)). Mołdawskie Ministerstwo Obrony zakwalifikowało te incydenty jako „wrogie akty zastraszania i destabilizacji”. Istnieje alternatywne wyjaśnienie dotyczące przypadkowego rozprzestrzenienia się ukraińsko-rosyjskich działań wojennych na sąsiednie terytoria. Jednak synchronizacja i powtarzalność incydentów sprawiają, że ta wersja jest mniej prawdopodobna. **[wysoki poziom pewności]**

3.1.5. Wymiar religijny

Kwestia kościelna jest jedną z najważniejszych i najmniej zbadanych w zachodniej analityce. W Mołdawii działają dwie jurysdykcje prawosławne, rywalizujące o wpływy.

- **Metropolia Kiszyniowa i całej Mołdawii** (Patriarchat Moskiewski). Około 1000 parafii na początku 2026 roku.
- **Metropolia Besarabii** (Patriarchat Rumuński). Około 300 parafii na początku 2026 r., wzrost z 84 w 2022 r.

Dane potwierdzone przez Reuters, The Tablet oraz artykuły w Wikipedii ([Wikipedia](#), [The Tablet](#)). Od 2022 r. ponad 200 parafii przeszło z Metropolii Mołdawskiej do Metropolii Besarabskiej. Dla kraju prawosławnego, w którym ponad 90 procent ludności uważa się za prawosławnych, jest to znacząca zmiana. **[wysoki poziom pewności]**

Finansowanie z Bukaresztu. Rumunia przeznaczona dla metropolii besarabskiej 2 miliony euro rocznie. Księżom, którzy przeszli z metropolii mołdawskiej, Bukareszt zapewnia miesięczne wynagrodzenia w wysokości od 250 do 600 euro, ubezpieczenie zdrowotne, składki emerytalne oraz jednorazową rekompensatę w wysokości 2000 euro za przejście. Metropolia mołdawska nie oferuje takich świadczeń ([Hague Research Institute](#)).

Eskalacja w listopadzie 2025 r. i lutym 2026 r. W listopadzie 2025 r. Święty Synod Metropolii Mołdawskiej pozbawił święceń 11 księży, którzy przeszli do Metropolii Besarabskiej jeszcze w 2020 r. ([Euromaidan Press](#), [The Tablet](#)). W grudniu 2025 r. Sąd Najwyższy Mołdawii potwierdził przekazanie kościoła Wniebowzięcia NMP we wsi Derenewu pod jurysdykcję metropolii besarabskiej. W lutym 2026 r. besarabski ksiądz, który przybył, aby zająć budynek, został wyparty przez sprzeciwiających się parafian, którzy przedarli się przez kordon policyjny. Parafianie zabarykadowali się w kościele. Analitycy Libertas Fidei określili tę sytuację jako „ukraiński scenariusz skandalu schizmatycznego” ([Libertas Fidei](#)). [wysoki poziom pewności]

Wykorzystywanie duchowieństwa przez Shora. Szef Generalnego Inspektoratu Policji Viorel Cerneuțanu na przededniu wyborów w 2025 r. publicznie oświadczył: Shor, zgodnie z wytycznymi Moskwy, nadal wykorzystuje mołdawskich księży pod pozorem pielgrzymek kulturalnych i religijnych. Klerycy uczestniczący w tych schematach otrzymywali finansowanie i byli objęci postępowaniami karnymi ([Hague Research Institute](#), [GMF](#)).

3.1.6. Węzeł przydniestrzański

Naddniestrze to odrębny węzeł obecności rosyjskiej. Łączy on w sobie elementy kontroli terytorialnej, infrastruktury wojskowej, blokady gospodarczej i platformy informacyjnej.

Kryzys energetyczny ze stycznia 2025 r. 1 stycznia 2025 r. o godz. 08:00 czasu moskiewskiego Gazprom wstrzymał dostawy gazu do Mołdawii, powołując się na „zadłużenie Moldovagazu” w wysokości 709 mln dolarów. Kiszyniów kwestionuje tę kwotę. Według międzynarodowego audytu rzeczywiste zadłużenie wynosi 8,6 mln ([Wilson Center](#), [Atlantic Council](#)). Jednocześnie wstrzymano tranzyt przez Ukrainę: pięcioletni kontrakt Gazpromu z Naftogazem wygasł 31 grudnia 2024 r., a Kijów odmówił jego przedłużenia. Dostawy przez TurkStream i Trans-Balkan Pipeline były technicznie możliwe, ale Rosja z nich zrezygnowała ([OSW](#), [Carnegie](#)). [wysoki poziom pewności]

Konsekwencje dla Naddniestrza. Region pozostał bez ogrzewania i ciepłej wody. Elektrownia Kuchurgan (Moldavskaia GRES) została przestawiona z gazu na antracyt. Zamknięto szkoły i przedszkola. Większość zakładów przemysłowych wstrzymała działalność. Energia elektryczna była dystrybuowana zgodnie z harmonogramem, z przerwami w dostawach trwającymi do 8 godzin dziennie. Wskaźniki makroekonomiczne za okres od stycznia do listopada 2025 r.: obroty w handlu zagranicznym minus 30 procent, eksport minus 42 procent. Minister rozwoju gospodarczego PMR Siergiej Obolonik prognozował

na koniec 2025 roku: produkcja przemysłowa minus 30 procent, PKB minus 12, inflacja 16 ([Izwiestia, Nowaja Gazieta Europa](#)). [wysoki poziom pewności]

Schemat dostaw gazu na lata 2025 i 2026. Znalaziono tymczasowe rozwiązanie: Rosja płaci firmie w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, ta węgierskiej MET Group, MET dostarcza gaz Moldovagaz, a Moldovagaz przekazuje go Tiraspoltransgaz. Pośrednicy zmieniali się co najmniej trzy razy. Gaz jest kupowany w krótkich transzach na 10 do 15 dni. Vadim Cheban, tymczasowy szef Moldovagaz, określa sytuację jako niestabilną: każde opóźnienie w płatnościach lub kontrola europejskich banków powoduje ponowne wybuchnięcie kryzysu ([Nowaja Gazieta Europa](#)).

Trzy stany wyjątkowe. Pierwszy trwał od grudnia 2022 r. do 2023 r. Drugi trwał od grudnia 2024 r. do sierpnia 2025 r. Trzeci ogłosiła Rada Najwyższa PMR 18 grudnia 2025 r. po oświadczeniu Vadima Krasnosielskiego, że europejskie banki „spowalniają operacje rozliczeniowe” ([Izwiestia](#)). Trzeci stan wyjątkowy w ciągu trzech lat. [wysoki poziom pewności]

Grupa operacyjna rosyjskich sił zbrojnych. W Naddniestrzu przebywa do 1500 żołnierzy posiadających rosyjskie paszporty. Jest to dziedzictwo misji pokojowej po wojnie z 1992 roku. Od wiosny 2022 r. grupa ta jest fizycznie odcięta od Rosji: korytarz przez Odessę nie został zajęty przez rosyjskie wojska. W czerwcu 2025 r. Rada Europejska w projekcie deklaracji szczytu UE i Mołdawii wezwała Rosję do wycofania całego personelu wojskowego z Naddniestrza ([Crisis Group, RFE/RL](#)). [wysoki poziom pewności]

Rozdroże dla Naddniestrza. Zgodnie z ramami analitycznymi Carnegie (Jewgienij Czeban, październik 2025 r.) region zmierza ku jednemu z dwóch scenariuszy. Pierwszy: wycofanie wojsk rosyjskich i stopniowa reintegracja z Mołdawią. Drugi: przekształcenie w subsydiowaną rosyjską bazę wojskową z kurczącą się populacją i bez gospodarki ([Carnegie, GJIA Georgetown](#)). 80 procent eksportu Naddniestrza trafia na rynki UE. Pod względem gospodarczym region jest już zintegrowany z przestrzenią europejską, politycznie pozostaje w orbicie rosyjskiej.

Stanowisko Moskwy. UE zaproponowała Naddniestrzu pakiet pomocowy w wysokości 60 milionów euro, uzależniony od przeprowadzenia reform demokratycznych i stopniowego podwyższania taryf. Krasnosielski odmówił w listopadzie 2025 roku, nazywając warunki „uciążliwymi” ([Nowaja Gazieta Europa](#)). Moskwa i Tyraspol wolą zachować tożsamość polityczną regionu kosztem przetrwania gospodarczego.

3.2. Cele strategiczne Moskwy

Odpowiedź na pytanie 2.

Cele Moskwy w odniesieniu do Mołdawii dzielą się na program maksymalny i minimalny.

Maksymalny: pełna zmiana orientacji geopolitycznej Kiszyniowa na Rosję.

Minimalny: niedopuszczenie do przystąpienia Mołdawii do UE i utrzymanie poszczególnych grup społecznych w orbicie rosyjskich narracji.

3.2.1. Program maksymalny, horyzont do 2030 roku

- **Zastąpienie proeuropejskiego rządu** rządem lojalnym lub neutralnym. Możliwe drogi: droga wyborcza poprzez wybory parlamentarne w 2029 r. lub kryzys polityczny, na przykład dymisja PAS po szoku korupcyjnym lub protestach.
- **Zablokowanie przystąpienia Mołdawii do UE.** Cel ten został zadeklarowany w rosyjskiej retoryce i znajduje odzwierciedlenie w praktyce operacyjnej ([Parlament Europejski](#), [ECFR](#)).
- **Utrzymanie Naddniestrza jako rosyjskiej placówki wojskowej.** Nawet przy kurczącej się gospodarce komponent wojskowy ma dla Moskwy samodzielną wartość.
- **Wykorzystanie Mołdawii jako dźwigni nacisku na Ukrainę i Rumunię.** Mołdawia graniczy z obwodem odeskim Ukrainy oraz z Rumunią, członkiem NATO i UE. Destabilizacja Kiszyniowa pośrednio komplikuje sytuację na obu tych frontach.

Poziom pewności: [średnia pewność]. Interpretacja źródeł instytucjonalnych i publicznych oświadczeń Kremla. Dokumenty dotyczące rosyjskiej strategii nie są dostępne publicznie.

3.2.2. Program minimalny, horyzont 12–24 miesiące

- **Zapobieżenie zakończeniu procesu negocjacyjnego z UE** w terminach przewidzianych przez Komisję Europejską (do końca dekady).
- **Utrzymać w orbicie rosyjskich narracji** rosyjskojęzyczną, starszą, wiejską publiczność, a także Gagauzję i Naddniestrze. Segment ten będzie służył jako rezerwa wyborcza i społeczna dla przyszłych operacji.
- **Zachować operacyjne struktury proxy** na przyszłe wybory (samorządowe w 2027 r., parlamentarne w 2029 r.), nawet pomimo ścigania karnego poszczególnych osób.
- **Dyskredytować mołdawskie instytucje**, przede wszystkim reformę sądownictwa, Centralną Komisję Wyborczą oraz służby bezpieczeństwa. Celem jest podważenie zaufania społecznego.
- **Wykorzystać Mołdawię jako poligon technologiczny** dla operacji w Armenii (wybory parlamentarne 2026), Kirgistanie (wybory 2026), Bułgarii, Gruzji oraz wewnątrz UE.

Poziom pewności: [wysoka pewność]. Operacje te są bezpośrednio obserwowane i zweryfikowane na podstawie danych ze źródeł instytucjonalnych i OSINT.

3.3. Zmiana podejścia po 28 września 2025 r.

Odpowiedź na pytanie 3. Główna hipoteza raportu.

Tak, Rosja zmieniła podejście po porażce parlamentarnej. Zmiana ma wymierny charakter strukturalny, a nie kosmetyczny. Istota tego zwrotu: odejście od modelu szybkiego przejęcia władzy wyborczej na rzecz długotrwałego obłężenia w pięciu kierunkach, opartego na długoterminowych procesach i wyborach lokalnych w 2027 roku.

Ogólne ramy. Model wyborczy z 2019 i 2025 roku opierał się na skoncentrowanych inwestycjach w cykl wyborczy w celu szybkiego dojścia do władzy lojalnego bloku. Model ten zawiódł dwukrotnie z rządu, w 2024 i 2025 roku. Ośrodki analityczne odnotowują zmianę podejścia ([GMF](#), [DGAP](#), [Moldova Matters](#)). Treść przesunięcia w pięciu kierunkach:

Pięć kierunków chronicznego obłężenia

1. Energetyczne. Kontrolowana niestabilność Naddniestrza jako źródło presji budżetowej i humanitarnej na Kiszyniów. Trzeci stan wyjątkowy w grudniu 2025 r. nie jest przypadkiem, lecz planowaną destabilizacją. Zima 2026 i 2027 r. stanie się nowym testem.

2. Finansowo-infrastrukturalny. Sieć Shora, A7 i „Eurazja” została przekierowana z zadań wyborczych na systemową architekturę omijania sankcji. Kirgistan pełni rolę centrum rejestracyjnego: A7-Kyrgyzstan powstało 17 stycznia 2025 r., a stablecoin A7A5 został wyemitowany przez firmę Old Vector w Biszkeku. Mołdawia jest jednym z centrów operacyjnych, ale już nie jedynym ([RFE/RL](#), [European Interest i FT](#)).

3. Aspekty religijne. Metropolia mołdawska staje się ostatnią twierdzą Patriarchatu Moskiewskiego na prawym brzegu Dniestru w kontekście utraty pozycji na Ukrainie po utworzeniu POCU. Moskwa eskaluje sytuację poprzez demonstracyjne konflikty, takie jak ten w wsi Derenew (grudzień 2025 i luty 2026), działając według scenariusza ukraińskiego. Celem nie jest zwycięstwo w konkretnym sporze, ale rozgłos medialny i mobilizacja lojalnej publiczności.

4. Poziom samorządowy. Przygotowania do wyborów lokalnych w 2027 r. poprzez takie postaci jak Ion Ceban (partia MAN, Mișcarea Alternativă Națională) i jego politycznych następców. Ceban, były socjalista i komunist, który przekwalifikował się na centrystę, zachowuje stanowisko burmistrza Kiszyniowa. Polskie OSW już w 2023 roku zauważyło: część polityków i ekspertów PAS uważa, że Ceban „może w rzeczywistości reprezentować interesy rosyjskie”. Tacy gracze są bardziej elastyczni i mniej narażeni na ściganie karne niż klasyczni proxy typu Shora czy Dodona.

5. Wojskowo-kinetyczne. Systematyczne naruszenia przestrzeni powietrznej (listopad i grudzień 2025 r. z kontynuacją w 2026 r.), Naddniestrze jest wykorzystywane jako wisząca baza wojskowa bez infrastruktury zaopatrzeniowej. Jest to element presji psychologicznej, a nie bezpośrednie zagrożenie wojną.

Alternatywne wyjaśnienia

Główna hipoteza. W imię uczciwości intelektualnej poniżej przedstawiono trzy alternatywne wersje.

1. **Wersja pierwsza: nie jest to zmiana strategii, a tymczasowe przegrupowanie.** Zgodnie z nią Moskwa leczy rany po porażce i do 2029 roku powróci do szturmu wyborczego. Kontrargument: rozszerzenie sieci Shora w Kirgistanie i Armenii, integracja A7 z rosyjskimi strukturami państwowymi (Rosveksel w połączeniu z Ministerstwem Finansów RF), otwarcie biur w Afryce to nie przerwa, a ekspansja operacyjna. Kontury religijne i miejskie to długoterminowe procesy, których nie da się cofnąć w ciągu jednej kadencji wyborczej.
2. **Wersja druga: to nie jest strategia, a chaos i niekompetencja.** Zgodnie z nią sieć Shora się rozpada, Moskwa nie kontroluje procesu, a jedynie próbuje zachować aktywa. Kontrargument: synchronizacja działań w pięciu kierunkach, koordynacja ze strony administracji prezydenta poprzez Kirienko, ustrukturyzowane finansowanie poprzez A7A5 wskazują na pracę systemową, a nie na chaos. Ta wersja jest częściowo prawdziwa: poszczególne operacje rzeczywiście cierpią z powodu kradzieży wewnątrz sieci proxy ([Atlantic Council](#)), ale to nie zaprzecza istnieniu ogólnych ram.
3. **Wersja trzecia: narzędzie wyborcze nie zostało odrzucone, po prostu przeniesiono je na wybory lokalne w 2027 roku.** Częściowo słuszne. Rzeczywiście, cykl wyborów samorządowych w 2027 r. staje się nową okazją wyborczą. Nie jest to jednak sprzeczne z hipotezą o zmianie strukturalnej. Sama zmiana polega na przejściu od jednego dużego wydarzenia wyborczego do serii operacji rozłożonych w czasie: samorządowych, religijnych, energetycznych, finansowych.

Ocena końcowa. [średni poziom pewności] w odniesieniu do całościowej struktury. W odniesieniu do poszczególnych elementów (redystrybucja środków finansowych, aspekt religijny, incydenty z udziałem dronów) [wysoki poziom pewności]. Pełna weryfikacja strukturalnego charakteru zmian będzie wymagała obserwacji dynamiki sytuacji w 2026 roku.

4. Blok II. Prognostyczny

Odpowiada na pytania zleceniodawcy nr 4 (wydarzenia polityczno-społeczne w 2026 r., które mogą wykorzystać siły rosyjskie), 5 (działania mające na celu zablokowanie integracji europejskiej), 6 (plany masowych protestów).

4.1. Wydarzenia wyzwalające w 2026 r.

Odpowiedź na pytanie 4.

W 2026 roku Rosja wykorzysta cztery kategorie wydarzeń: przewidywalne wydarzenia kalendarzowe, związane z przebiegiem integracji europejskiej, potencjalnie prowokowane (kryzys w Naddniestrzu i skandale korupcyjne) oraz zewnętrzne (sytuacja na Ukrainie i w Armenii).

4.1.1. Przewidywalne wydarzenia kalendarzowe

- **Zima 2026 i 2027 roku.** Nowy szczyt presji gazowej i elektrycznej na Naddniestrze i pośrednio na prawobrzeżną Mołdawię. Biorąc pod uwagę niestabilność obecnego schematu za pośrednictwem MET Group i ZEA, ryzyko zerwania dostaw jest wysokie.
- **Kwiecień–lipiec 2026 r.: klastry negocjacyjne z UE.** 17 marca 2026 r. Mołdawia i Ukraina przeszły nieformalne techniczne otwarcie wszystkich sześciu klastrów negocjacyjnych (frontloading). Formalne weto Węgier nie zostało wycofane. Do oficjalnego otwarcia rozdziałów nadal wymagana jest jednogłośnieść 27 członków, podobnie jak do ich zamknięcia. Każdy krok w kierunku formalnego postępu Moskwa wykorzysta jako pretekst do kampanii dyskredytujących ([Wikipedia Accession](#), [Radio Moldova](#)).
- **Połowa 2026 r.: wybory parlamentarne w Armenii.** Poligon do testowania metod sieci Shora i „Eurazji”. Wynik będzie bezpośrednim wskaźnikiem tego, jakie taktyki zostaną zastosowane w Mołdawii do 2027 r.
- **Wrzesień 2026 r.: rocznica wyborów z 2025 r.** Aktywizacja narracji o nielegalności PAS, możliwe zsynchronizowane publikacje kompromitujących materiałów.
- **Koniec 2026 r.: początek kampanii przed wyborami lokalnymi w 2027 r.** Kluczowe okno możliwości. Aktywizacja kandydatów na poziomie Cebana (MAN), napływ finansowania z nieprzejrzystych źródeł.

4.1.2. Potencjalnie prowokowane wydarzenia

- **Nowy krach gospodarki Naddniestrza,** prowadzący do kryzysu humanitarnego i narracji, że „proeuropejski rząd porzucił rosyjską ludność”. Sytuacja makroekonomiczna w 2025 r. sprawia, że scenariusz ten jest więcej niż realny.

- **Duży skandal korupcyjny z udziałem osób z PAS** (prawdziwy lub sfabrykowany). Moskwa już wykorzystuje sfabrykowane przecieki o zamiarach UE i mołdawskich władz.
- **Porażka reformy sądownictwa** w konkretnej sprawie, którą można przedstawić jako „UE narzuca swój system wymiaru sprawiedliwości”.
- **Eskalacja wokół parafii kościelnych** według scenariusza Dereniewa: nowe starcia, które Moskwa przedstawi jako „prześladowanie prawosławnych”.

4.1.3. Wydarzenia zewnętrzne

- **Porozumienie w sprawie Ukrainy.** Ewentualne zawieszenie broni lub negocjacje z administracją Trumpa uwolnią część rosyjskich zasobów i uwagi dla obszaru postsowieckiego. Może to znacznie wzmocnić presję na Mołdawię.
- **Wybory w Armenii.** Wspomniane już powyżej. Ich wynik będzie czynnikiem wyzwalającym dla dostosowania działań w Mołdawii i Gruzji.

Poziom pewności: [średnia pewność]. Prognoza z natury rzeczy. W odniesieniu do poszczególnych wydarzeń (zima, klastrowa forma negocjacji) [wysoka pewność], podobnie jak w przypadku faktów kalendarzowych.

4.2. Blokowanie integracji europejskiej: narzędzia Moskwy

Odpowiedź na pytanie 5.

Moskwa dysponuje siedmioma głównymi instrumentami blokowania. Większość z nich została już uruchomiona i będzie intensyfikowana w najbliższym roku.

4. **Dyskredytacja procesu negocyjnego.** Sfabrykowane przecieki o zamiarach UE dotyczących „kolonizacji” Mołdawii, fałszywe strony internetowe Rady Europy, fałszywe raporty ekspertów ([Lowy Institute](#), [Recorded Future](#)).
5. **Presja energetyczna.** Gaz jako dźwignia podnoszenia kosztów życia i wzrostu nastrojów protestacyjnych. Kryzys gazowy w Naddniestrzu pełni podwójną rolę: osłabia region separatystyczny (taktyczny minus dla Moskwy) i powoduje chroniczną niestabilność gospodarczą w prawobrzeżnej części Mołdawii (strategiczny plus).
6. **Eskalacja konfliktu w Naddniestrzu.** Im dłużej kwestia ta pozostaje nierozwiązana, tym trudniejsze jest zamknięcie rozdziału negocyjnego dotyczącego integralności terytorialnej i rynków wewnętrznych. W Brukseli dyskutuje się nad „modelem cypryjskim”, zakładającym przystąpienie przy zachowaniu nierozwiązanego sporu terytorialnego ([RFE/RL Summit](#)). Moskwa będzie działać przeciwko tej opcji.

7. **Paradoksalne poparcie dla rumuńskiego unionizmu.** Partia „Demokracja w domu” (PPDA) po raz pierwszy weszła do parlamentu w wyborach w 2025 r., zdobywając 6 mandatów przy prognozach poniżej progu. PPDA jest antyrosyjska, ale Moskwa jest zainteresowana jej wzmocnieniem z odwrotnej logiki: przedstawić integrację europejską jako ukrytą aneksję przez Rumunię, strasząc część mołdawskiego elektoratu. **[średnia pewność]**
8. **Praca z diasporą w UE.** Wśród 1 miliona Mołdawian za granicą prowadzone są dwie równoległe kampanie. Pierwsza mobilizuje frekwencję w Rosji i Naddniestrzu. Druga demobilizuje („zostańcie w domu w dniu wyborów”) w UE. Metodyka ta została już masowo zastosowana w cyklu 2024 ([ECFR](#)).
9. **Praca poprzez eurosceptyków w UE.** Węgierska partia Fidesz (Orbán), słowacka partia Smer (Fico) oraz eurosceptyczne frakcje w Parlamencie Europejskim stanowią narzędzie spowalniające proces negocjacyjny. Sam fakt, że w marcu 2026 r. UE była zmuszona ominąć formalną jednomyślność poprzez mechanizm frontloadingu (nieformalne techniczne otwarcie kłastrów bez formalnego głosowania), potwierdza, że weto Węgier może pomimo przegranych przez Orbana wyborów pozostawać realną przeszkodą ([Wikipedia Accession](#)).
10. **Proxy-suwereni w UE.** Węgry i Słowacja to główne narzędzia. Wektor ten wzmocni się wraz ze zmianą układu politycznego w Niemczech, Polsce lub we Włoszech.

Poziom pewności: **[wysoka pewność]**. Instrumentarium zweryfikowane przez źródła instytucjonalne i Parlament Europejski.

4.3. Planowanie działań protestacyjnych

Odpowiedź na pytanie 6.

Tak, Moskwa planuje wywołać masowe protesty przeciwko proeuropejskiej polityce Mołdawii i dysponuje już w tym celu odpowiednią infrastrukturą. Dzięki prewencyjnej pracy służb specjalnych udało się uniknąć dużych protestów ulicznych w 2025 roku. Jednak infrastruktura protestacyjna nie została zlikwidowana.

4.3.1. Zweryfikowane fakty

Infrastruktura finansowa protestów. Aktywiści otrzymują wynagrodzenie w ramach wieloetapowego systemu: najpierw ruble, następnie stablecoin A7A5, potem waluta obca, a na końcu mołdawski lej. Koordynacja odbywa się za pośrednictwem aplikacji TAITO, która ukrywa tożsamość użytkowników i transakcje. Istnienie aplikacji TAITO potwierdziła mołdawska policja oraz stacja Moldova1: cytowany jest szef Generalnego Inspektoratu Policji Viorel Cerneanu, który opisał aplikację podczas konferencji prasowej ([Moldova1](#); [Moldova Matters](#)). Dochodzenie przeprowadzone przez Elliptic (wrzesień 2025 r.) potwierdziło powiązania aplikacji TAITO z infrastrukturą kryptowalutową Shora: aplikacja była wykorzystywana do wypłacania wynagrodzeń aktywistom w Mołdawii równoległe z systemem Callcenter

służącym do nielegalnych ankiet ([Elliptic za pośrednictwem United24](#)). Według szacunków GMF aplikację TAITO pobrało dziesiątki tysięcy osób. Liczba ta nie została niezależnie zweryfikowana; chodzi o rzędu wielkości, a nie o dokładną wartość. **[średni poziom pewności]**

Plan Bloomberga, wrzesień 2025 r. Rosyjski plan interwencji, zrekonstruowany przez europejskich urzędników, obejmował przygotowanie protestów po głosowaniu przez młodzież z klubów sportowych i grup przestępczych pod pozorem „gniewu ludu” po „sfałszowanych wyborach”. Plan nie został zrealizowany na masową skalę, ale infrastruktura zaangażowanych grup pozostała nienaruszona ([Wikipedia](#), [Stimson](#)).

Protest 24 stycznia 2025 r. w Naddniestrzu. Kilkaset osób wyszło na mosty nad Dniestrem w Benderach, Dubosarach i Rybnicy z flagami rosyjskimi i naddniestrzańskimi oraz hasłami „Mołdawia, przepuść gaz”. W akcji uczestniczyli Krasnoselski i były prezydent PMR Igor Smirnow. Rzecznik rządu mołdawskiego Daniel Vode nazwał protest „koordynowanym przez tak zwane władze kierowane przez Moskwę” ([Wikipedia](#)). **[wysoki poziom pewności]**

4.3.2. Wskaźniki prognostyczne na rok 2026

Czynniki wywołujące aktywność protestacyjną w 2026 r.:

- **Wzrost cen energii w zimie 2026 i 2027 r.** Przy obecnych parametrach makroekonomicznych najbardziej prawdopodobne są protesty dotyczące spraw socjalnych.
- **Orzeczenia apelacyjne w sprawach Hucula, Nesterowskiego i Lozowa.** W przypadku potwierdzenia wyroków Moskwa może zainicjować protesty pod hasłem „przeciw represjom wobec opozycji”.
- **Orzeczenia sądów w sprawie przekazania parafii metropolii besarabskiej.** Ryzyko protestów kościelnych pokazała już sprawa Dereniowa w lutym 2026 roku.
- **Próby protestów w Gagauzji.** Pod pretekstem obrony autonomii lub obrony Huculów. Pozwalają one sprawdzić gotowość i zmobilizować aktywistów przed wyborami w 2027 roku.

Poziom pewności: **[wysoka pewność]** co do narzędzi, **[średnia pewność]** co do konkretnych scenariuszy realizacji.

5. Blok III. Osoby: Ilan Shor

Odpowiedź na pytanie 7: udział Shora i jego współpracowników w rosyjskich działaniach hybrydowych przeciwko Mołdawii, czy rzeczywista rezygnacja z działalności w kraju, bieżące cele i plany biznesowe.

5.1. Podsumowanie dotyczące postaci Shora

Shor nie wycofuje się z rosyjskich operacji hybrydowych przeciwko Mołdawii. Zmienia jedynie konfigurację swojej obecności. Publiczna deklaracja wycofania się z mołdawskiej polityki, złożona pod koniec 2025 roku, nie odzwierciedla rzeczywistości. Architektura operacyjna sieci nie została zlikwidowana, lecz rozszerzona, przy czym część zasobów została przekierowana do Kirgistanu i Armenii. W Mołdawii Shor zachowuje obecność finansową i infrastrukturalną: Moldova24, ANO „Eurazja”, partie-marionetki, kanały poprzez duchowieństwo. Jego bieżące zadania: utrzymanie architektury pozwalającej Kremlowi na omijanie sankcji, ekspansja w nowe regiony (Azja Środkowa, Bliski Wschód, Afryka), zachowanie kapitału politycznego w Mołdawii na wypadek zmiany układu sił do 2029 roku.

5.2. Zweryfikowana biografia i status prawny

- **Shor Ilan.** Urodzony w 1987 roku. Obywatel Izraela od lat 90tych.
- **Mołdawski skandal bankowy z 2014 roku.** Shor został uznany przez mołdawskie sądy za jednego z organizatorów kradzieży około 1 miliarda dolarów z trzech mołdawskich banków, co stanowiło wówczas 12 procent PKB Mołdawii.
- **Ucieczka i miejsce zamieszkania.** Opuścił Mołdawię w 2019 roku. Początkowo mieszkał w Izraelu, a następnie przeniósł się do Rosji. W 2025 roku uzyskał obywatelstwo rosyjskie.
- **Wyroki w Mołdawii.** Skazany zaocznie na 15 lat pozbawienia wolności w sprawie skandalu bankowego (wyrok drugiej instancji z kwietnia 2023 r.).
- **Sankcje.** USA od 2022 r., UE od 2023 r. (rozszerzenie w 2024 r.), Wielka Brytania od 2025 r.
- **Partia „Shor”.** Zakazana przez Trybunał Konstytucyjny Mołdawii w 2023 r. jako sprzeczna z zasadą praworządności i niezależnością państwa.
- **Blok „Pobieda” (Zwycięstwo).** Utworzony w Moskwie w 2024 r. Niezarejestrowany w Mołdawii. Centrum koordynacji partii-marionetek.

Źródła: [IFES](#), [Moldova Matters](#), [RFE/RL](#), [Consilium](#). [wysoki poziom pewności]

5.3. Architektura operacyjna sieci

Sieć Shora stanowi zintegrowaną infrastrukturę łączącą funkcje polityczne, finansowe, medialne oraz związane z obchodzeniem sankcji. Wszystkie elementy działają w sposób skoordynowany.

5.3.1. Struktury finansowe

- **A7.** Platforma finansowa w Moskwie. Współzałożycielem jest Promsvyazbank, rosyjski bank objęty sankcjami, który posiada około 50 procent udziałów w A7. We wrześniu 2025 roku podczas WEF we Władystoku Sh
- or ogłosił roczny obrót w wysokości 7,5 biliona rubli. Na otwarciu biura A7 we Władystoku osobiście obecny był Putin ([European Interest za pośrednictwem FT](#)). A7 otwiera biura w co najmniej dwóch krajach afrykańskich i planuje ekspansję we wszystkich dużych rosyjskich miastach.
- **A7A5.** Pierwszy na świecie stablecoin powiązany z rublem. Wyemitowany przez firmę Old Vector, zarejestrowaną w Biskkeku w grudniu 2024 roku. Notowany na kirgiskich giełdach Grinex i Meer.kg. Grinex powstała po zamknięciu rosyjskiej giełdy Garantex przez Stany Zjednoczone w marcu 2025 r. Według danych Elliptic (wrzesień 2025 r.) portfele A7 przeprowadziły transakcje stablecoinami o wartości co najmniej 8 miliardów dolarów w ciągu 18 miesięcy.
- **Rosveksel.** Wspólne przedsięwzięcie A7, Promsvyazbanku i Ministerstwa Finansów RF mające na celu standaryzację weksli w rozliczeniach międzynarodowych, zwłaszcza z Chinami. Bezpośrednia integracja Shora z rosyjskimi strukturami państwowymi ([European Interest za pośrednictwem FT](#)). **[wysoki poziom pewności]**

5.3.2. Struktury polityczne

- **Blok „Pobeda” (Pobeda).** Polityczne centrum koordynacji.
- **Partie-proxy.** Sieć zmieniających się projektów partyjnych w Mołdawii.
- **Platforma Gagauzka.** Za pośrednictwem Hucula (przed aresztowaniem) i lokalnych aktywistów.

5.3.3. Struktury medialne

- **Moldova24.** Kanał telewizyjny dla mołdawskiej widowni, finansowany przez Shora.
- **Nomad TV.** Uruchomiony w Biskkeku jesienią 2025 roku jako kirgiska platforma medialna sieci „Eurazja”. Informacja pochodzi z jednego źródła (JAM-News), w momencie pisania raportu brak niezależnej weryfikacji. **[niski poziom pewności]**

5.3.4. Struktury społeczne i oparte na miękkiej sile

- **ANO „Eurazja”.** Moskiewska organizacja pozarządowa, formalnie promująca integrację euroazjatycką na obszarze postsowieckim. Shor wchodzi w skład rady nadzorczej wraz z Margaritą Simonyan. Organizacja objęta sankcjami UE (październik 2024 r.) i USA (sierpień 2025 r.) ([RFE/RL](#)).

5.4. Wycofanie się z polityki: analiza oświadczenia

Oświadczenie. Pod koniec 2025 roku Shor publicznie ogłosił odejście z mołdawskiej polityki ([JAM-News](#), [Moldova Matters](#)). Według mołdawskich źródeł za ogłoszeniem stoi „seria niepowodzeń, od porażki projektów wyborczych po ślub jego protegowanej Evgenii Gutsul”.

Interpretacja. Ogłoszenie odejścia nie oznacza zaprzestania działalności i nie odzwierciedla utraty zaufania Kremla. Jest to raczej realokacja ról i obszarów działania. Mołdawski ekspert cytowany przez wydawnictwo Moldova Matters (nazwisko nie zostało ujawnione; wydawnictwo powołuje się na anonimowego eksperta ze względów bezpieczeństwa) formułuje to wprost: „aktywność Shora w Mołdawii maleje, ale nie oznacza to utraty łask Kremla”. Grupa Shora stała się bardzo aktywna w Kirgistanie, gdzie odbywają się wybory. Organizacja Eurazja działa w Armenii, gdzie w 2026 roku odbędą się wybory parlamentarne. Prawdopodobnie budżety są przekierowywane do tych państw”.

Wskaźniki rzeczywistego rozszerzenia sieci.

11. Sieć A7 nadal się rozrasta. Nowe biura w dwóch krajach afrykańskich. Plany ekspansji we wszystkich dużych miastach Rosji (FT).
12. Struktury Shora są aktywne w Kirgistanie (wybory w 2026 r.) i Armenii (wybory parlamentarne w 2026 r.).
13. W styczniu 2026 roku nazwisko Shora pojawiło się w związku z tankowcem Marinera, zatrzymanym przez marynarkę wojenną USA na Atlantyku w ramach śledztwa dotyczącego obchodzenia sankcji ([JAM-News](#)).
14. Shor uzyskał obywatelstwo rosyjskie. Zasiada w radzie nadzorczej ANO „Eurazja”, co nie odpowiada statusowi osoby na emeryturze.
15. Rosveksel w powiązaniu z Ministerstwem Finansów RF oznacza wbudowanie w państwowy system finansowy, a nie projekt emerytalny.

Wniosek. Shor wycofuje się z publicznej sceny mołdawskiej. Nie ma go w architekturze operacyjnej rosyjskich operacji hybrydowych. W Mołdawii zachowuje Moldova24, sieć polityczną typu proxy, kanał religijny poprzez duchownych, kanały finansowe poprzez A7A5 i powiązane struktury, ANO „Eurazja”.
[wysoki poziom pewności]

5.5. Bieżące cele i plany biznesowe

Zgłoszone przez samego Shora

- **Rozwój A7 jako międzynarodowego systemu płatności.** Retoryka na WEF we Władywostoku o „alternatywie dla SWIFT”.
- **Ekspansja w Azji Środkowej, na Bliskim Wschodzie i w Afryce.** Plany ogłoszone publicznie.

Faktyczne, według danych OSINT i dochodzeń

16. **Architektura służąca Kremlowi do omijania sankcji.** A7A5 jako główny instrument. Grinex zastąpił Garantex po jego zamknięciu przez USA. Centra rozliczeniowe: Biszkek, Dubaj, Budapeszt (poprzez węgierską spółkę zależną firmy kirgiskiej, ujawnioną przez Reporter.London w grudniu 2025 r.). **[wysoki stopień pewności]**
17. **Finansowanie operacji informacyjnych.** W Armenii, Kirgistanie, prawdopodobnie w Bułgarii. W Mołdawii finansowanie zostało ograniczone, ale nadal trwa. **[wysoki stopień pewności]**
18. **Wzbogacanie się.** Tranzytowy charakter A7 i opodatkowanie w wysokości 0,26% obrotów wskazują na minimalne odliczenia i maksymalne możliwości wyprowadzania środków. **[średni poziom pewności]**
19. **Zachowanie kapitału politycznego w Mołdawii** na wypadek zmiany układu sił do 2029 roku. Struktury nie są likwidowane, lecz zamrażane do następnego okna wyborczego. **[średni poziom pewności]**

6. Matryca wczesnych oznak

Systematyzacja wskaźników eskalacji w pięciu obszarach. Poziomy: **amber** (sygnał ostrzegawczy) i **red** (krytyczny, wymagający natychmiastowej uwagi).

Kierunek energetyczny

Poziom	Wskaźnik	Priorytet
amber	Zakłócenie kolejnej dostawy gazu do Naddniestrza (co 10–15 dni)	średni
red	Krach budżetu Naddniestrza, brak wypłat wynagrodzeń i emerytur	wysoki
red	Całkowite wstrzymanie pracy elektrowni Kuchurgan	wysoki

Kierunek finansowo-infrastrukturalny

Poziom	Wskaźnik	Priorytet
amber	Nowe rejestracje sieci Shora w nowych jurysdykcjach (Afryka, Bliski Wschód)	średni
amber	Wzrost obrotów A7A5 powyżej 10 miliardów dolarów	średni
red	Nowe schematy przekupstwa w Mołdawii, ujawnione przez CNA i SIS, o wartości powyżej 1 miliona dolarów	wysoki

Kierunek religijny

Poziom	Wskaźnik	Priorytet
amber	Nowe konflikty demonstracyjne według scenariusza Dereniewa	średni
red	Przemoc fizyczna na tle religijnym z ofiarami	wysoki
red	Próby działań schizmatycznych w obrębie metropolii besarabskiej	wysoki

Kierunek miejski

Poziom	Wskaźnik	Priorytet
amber	Aktywizacja MAN i podobnych partii „konwertytów” w regionach	średni
amber	Wzrost nieprzejrzystego finansowania kandydatów samorządowych przed wyborami w 2027 r.	średni
red	Ustalanie bezpośrednich rozmów burmistrzów (Ceban lub następcy) z rosyjskimi urzędnikami	wysoki

Kierunek wojskowo-kinetyczny

Poziom	Wskaźnik	Priorytet
amber	Kontynuacja incydentów z udziałem dronów w 2026 r.	średni
red	Incydenty z ofiarami śmiertelnymi spowodowane przez drony lub inne obiekty wojskowe	wysoki
red	Wzmożona aktywność OGRW w Naddniestrzu: ćwiczenia, przemieszczenia, oświadczenia	wysoki

7. Scenariusze prognostyczne na 12 miesięcy

Horyzont: od kwietnia 2026 r. do kwietnia 2027 r. Prawdopodobieństwa: ocena ekspercka autora. Scenariusze nie wykluczają się całkowicie: elementy jednego mogą nakładać się na elementy drugiego.

Scenariusz A, podstawowy, prawdopodobieństwo około 55 procent

Treść. Moskwa kontynuuje długotrwałe oblężenie bez większych wstrząsów. Naddniestrze balansuje na granicy kryzysu humanitarnego, ale nie dochodzi do jego wybuchu. Mołdawia formalnie zamyka 2–3 obszary negocjacyjne z UE. Sieć Shora kontynuuje działania w Mołdawii na obniżonym poziomie, główne zasoby kierowane są do Armenii i Kirgistanu. Trwają incydenty z dronami. Wybory lokalne w 2027 roku stają się głównym horyzontem kolejnej dużej rosyjskiej operacji.

Wskaźniki potwierdzające. Stabilność dostaw gazu do PMR w trybie krótkich transzy. Brak dużych protestów. Kontynuacja ekstradycji i skazań osób drugoplanowych. Umiarkowana presja na środowisko religijne.

Scenariusz B, negatywny dla Mołdawii, prawdopodobieństwo około 30 procent

Treść. Działa jeden z trzech czynników wyzwających. Pierwszy: poważny kryzys humanitarny w Naddniestrzu z masową ucieczką ludności. Drugi: wielki skandal korupcyjny w PAS (prawdziwy lub sfabrykowany). Trzeci: zewnętrzny wstrząs spowodowany porozumieniem w sprawie Ukrainy, uwalniający rosyjskie zasoby dla obszaru postsowieckiego. Moskwa wykorzystuje otworzoną szansę. Nasilają się protesty. Integracja europejska traci na wiarygodności. Zaufanie społeczne do PAS spada przed wyborami w 2027 roku.

Wskaźniki potwierdzające. Opóźnienie lub odmowa zamknięcia kłastrów negocjacyjnych UE. Masowe protesty z udziałem ponad 10 tysięcy osób w Kiszyniowie. Gwałtowny spadek poparcia dla PAS. Wszczęcie poważnego postępowania karnego przeciwko wysokim rangą członkom partii.

Scenariusz C, kryzysowy, prawdopodobieństwo około 10 procent

Treść. Bezpośrednia destabilizacja. Prowokacja w Naddniestrzu z ofiarami śmiertelnymi. Incydent z użyciem dronów na dużą skalę, w wyniku którego zginą cywile. Duża operacja informacyjna, która faktycznie zmieni nastroje. Mołdawski system polityczny będzie zmuszony zareagować ostro, co spowoduje napięcia w stosunkach z UE i rosyjskojęzyczną częścią społeczeństwa. Możliwa dymisja rządu Munteanu.

Wskaźniki potwierdzające. Incydent zbrojny z ofiarami śmiertelnymi. Ogłoszenie stanu wojennego lub stanu wyjątkowego na poziomie krajowym. Zamrożenie negocjacji z UE z inicjatywy sceptycznych członków.

Scenariusz D, pozytywny dla Kiszyniowa, prawdopodobieństwo około 5 procent

Treść. Korzystne dla Ukrainy zakończenie wojny lub negocjacji. Osłabienie rosyjskiej presji finansowej. Pomyślne zamknięcie bloku negocyjacyjnego „Wartości fundamentalne”. Dalsze osłabienie gospodarcze Naddniestrza i cicha reintegracja poprzez powiązania infrastrukturalne i rynkowe. W perspektywie 12 miesięcy mało prawdopodobne, ale nie zerowe.

Czynniki wywołujące przejście między scenariuszami

- **Wynik wyborów parlamentarnych w Armenii** (połowa 2026 r.). Jeśli sieć Shora odniesie tam sukces, oznacza to wzmocnienie zasobów i motywacji dla Mołdawii. Jeśli poniesie porażkę, Rosja może ponownie skierować swoją uwagę na ten region.
- **Przebieg negocjacji w sprawie Ukrainy.** Traktat pokojowy lub stabilne zawieszenie broni uwolni rosyjskie zasoby dla Mołdawii, Gruzji i krajów bałtyckich.
- **Jakość reformy sądownictwa w Mołdawii.** Jeśli reforma utknęła w martwym punkcie lub zawodzi w sprawie precedensowej, pojawia się słaby punkt, który można wykorzystać.
- **Dostawy gazu do Naddniestrza zimą 2026 i 2027 roku.** Zakłócenie dostaw w grudniu lub lutym to klasyczny czynnik wywołujący protesty i kryzys humanitarny.
- **Wydarzenia wewnętrzne w Rosji.** Kryzys polityczny w Moskwie, zmiana priorytetów administracji prezydenta, reorganizacja struktur bezpieczeństwa. Wszystko to wpływa na sytuację w Mołdawii poprzez realokację zasobów.

8. Ramy narracyjne Moskwy: praca ze źródłami kremlowskimi

Osobny obszar analizy: praca z rosyjskojęzycznymi źródłami kremlowskimi (TASS, RIA, Wedomosti, Izwiestia, URA.ru, MK, News-Pravda) nie jako z faktami, ale jako z przedmiotem analizy. Zadaniem jest uchwycenie ram narracyjnych Moskwy oraz zrozumienie jej wewnętrznej logiki i docelowych odbiorców.

8.1. Chwyt retoryczny po 28 września 2025 r.

20. **„Cyrk krindżu” i „festiwal absurdu”**. Zacharowa: „Ostatnie wybory parlamentarne w Mołdawii można nazwać cyrkiem krindżu i operacją ratowania reżimu w Kiszyniowie” ([URA.ru](#), [Wiedomosti](#)). Chwyt ten podważa legitymację wyborów poprzez użycie żargonu niedopuszczalnego w klasycznej dyplomacji.
21. **„Globalna porażka Zachodu”**. Zacharowa w programie Sputnik stwierdziła, że wybory zostały „zorganizowane w sposób jawnie dyktatorski” i stały się „globalną porażką Zachodu” ([Wiedomosti](#)). Takie sformułowanie przekształca porażkę w dowód zachodniej ingerencji.
22. **„Głęboki rozłam w społeczeństwie”**. Komentarz Zacharowej przekazany przez agencję TASS 29 września: wyniki wyborów „potwierdziły głęboki rozłam w społeczeństwie, spowodowany destrukcyjnym kursem kierownictwa kraju” ([TASS](#)). Takie sformułowanie przygotowuje grunt pod przyszłe działania mające na celu pogłębienie tego rozłamu.
23. **„Oszustwo i manipulacje”**. Minister spraw zagranicznych RF Siergiej Ławrow 30 września nazwał wybory oszukańczymi i oskarżył Kiszyniów o manipulacje głosami, a Sandu o bycie „jedną z rzeczniczek antyrosyjskiej retoryki” ([Wiedomosti](#)). Takie podejście legitymizuje nieuznanie wyników na najwyższym szczeblu dyplomacji.
24. **„Dyskryminacja rosyjskiej diaspory”**. Zacharowa narzeka na 2 lokale wyborcze dla 350 tysięcy Mołdawian w Rosji: „w każdym lokalu rozdanych zostanie 5000 kart do głosowania” ([Europejska Prawda za pośrednictwem Deschide](#)). Takie podejście tworzy narrację, że „proeuropejski rząd dyskryminuje swoich obywateli”.
25. **„Ślady niedźwiedzi”**. W odpowiedzi na film Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Mołdawii dotyczący konfiskaty prorosyjskich kart do głosowania Zacharowa ironicznie skomentowała: „mam nadzieję, że w pobliżu znaleziono również ślady niedźwiedzi, które je tam podrzuciły” ([MK](#)). Chwyt polegający na ironicznej delegitymizacji mołdawskich organów ścigania.

8.2. Wniosek analityczny

Retoryka Kremla po wyborach nie ma na celu przekonania zachodniej opinii publicznej (która ją ignoruje), ale mobilizację i utrzymanie konkretnych segmentów: rosyjskojęzycznej opinii publicznej w Mołdawii, Naddniestrza, społeczności gagauskiej, mołdawskiej diaspory w Rosji oraz niektórych eurosceptycznych

grup w UE. Zachowanie to jest zgodne z tezą o przejściu do strategii oblężniczej: dla Moskwy ważne jest utrzymanie tych grup w swojej orbicie informacyjnej nawet po taktycznej porażce. **[wysoki poziom pewności]**

Po porażce PAS 28 września rosyjska retoryka nie próbowała podważać arytmetyki wyników: jest ona oczywista dla międzynarodowych obserwatorów. Atak był skierowany na proceduralną legitymizację, na osoby, na „reżim”. Jest to taktyka stosowana po uznaniu porażki, a nie w celu jej obalenia. Pośrednie potwierdzenie hipotezy o przejściu do innego modelu działań.

9. Rosyjskojęzyczny odbiorca w Mołdawii

Rosyjskojęzyczna ludność Mołdawii nie jest jednolita. Składa się z kilku grup społecznych o różnym poziomie konsumpcji mediów, sytuacji ekonomicznej i nastrojach politycznych. Strategia Moskwy jest zróżnicowana w zależności od tych grup.

9.1. Demografia

Język rosyjski jako język codziennej komunikacji dla około 20 procent ludności Mołdawii według danych spisu powszechnego z 2014 roku i późniejszych badań socjologicznych. Geografia koncentracji: Kiszyniów (stare dzielnice sypialne i centrum), Bălți, Gagauzja, Naddniestrze, Taraclia, północne obszary wiejskie. Według szacunków Congressional Research Service populacja Mołdawii bez Naddniestrza wynosi od 2,4 do 2,5 mln osób, a Naddniestrza około 300 tys. ([CRS R48664](#), [CNN](#)).

9.2. Konsumpcja mediów

Od 2022 r. udział rosyjskich kanałów wśród rosyjskojęzycznych Mołdawian zmniejszył się dzięki środkom regulacyjnym: zawieszono licencje RT, Komsomolskaja Prawda, Lenta.ru, TASS, Interfax. Jednak Telegram, VK, YouTube i Odnoklassniki zapewniają dostęp do narracji Kremla bez formalnych ograniczeń. Ziarul de Gardă ujawniło istnienie „cyfrowej armii” złożonej z fałszywych kont w mediach społecznościowych, których docelową grupą odbiorców są właśnie rosyjskojęzyczni Mołdawianie ([CPJ](#)). **[wysoki poziom pewności]**

9.3. Nastroje i słabe punkty

Ogólne poparcie dla UE jest stabilne. Według danych IRI (National Survey of Moldova, maj 2025 r., próba 1247 respondentów, badanie przeprowadzone przez Magenta Consulting dla Baltic Surveys) poparcie dla przystąpienia Mołdawii do UE wynosi 63 procent, wskaźnik ten nie zmienia się od 2022 roku. 82 procent uważa stosunki z UE za dobre lub bardzo dobre; 67 procent postrzega UE jako jednego z głównych partnerów gospodarczych kraju ([IRI National Survey Moldova, maj 2025 r.](#)). Badanie nie obejmowało Naddniestrza. **[wysoki poziom pewności]**

Nastroje wśród rosyjskojęzycznej młodzieży. Obserwatorzy STRATCOM i mołdawskich mediów śledczych odnotowują tendencję wzrostową poparcia dla kursu europejskiego wśród młodych, rosyjskojęzycznych Mołdawian. Jednak w otwartych źródłach nie ma oddzielnych, publicznie dostępnych statystyk dotyczących przekroju demograficznego „wiek i język ojczysty”. Jest to jedna ze słabych stron obrazu analitycznego, wymagająca ukierunkowanego badania socjologicznego. **[niski poziom pewności]**

Utrzymanie odbiorców w wieku 50+. W starszych grupach wiekowych utrzymują się lojalistyczne nastawienie, nostalgia za okresem radzieckim, nieufność wobec Zachodu oraz strach przed „ukrainizacją”

Mołdawii. Ta grupa odbiorców stanowi podstawę poparcia dla Bloku Patriotycznego i zasób do mobilizacji protestacyjnej. Wniosek ten potwierdza struktura głosowania: BEP uzyskał 24,19 procent głosów, głównie w regionach o wysokim odsetku ludności rosyjskojęzycznej i osób starszych.

Wrażliwość ekonomiczna. Emeryci i pracownicy sektora publicznego wśród rosyjskojęzycznej ludności są szczególnie wrażliwi na wzrost cen gazu i energii elektrycznej. To właśnie wyjaśnia skuteczność „energetycznych” narracji Moskwy.

Wrażliwość językowa i tożsamościowa. Obywatele rosyjskojęzyczni, którzy nie znają wystarczająco dobrze języka rumuńskiego, są częściowo wykluczeni ze sfery publicznej (obieg dokumentów, media, szkolnictwo wyższe). Stwarza to obiektywne podłoże dla narracji o dyskryminacji. Od 2022 roku państwo mołdawskie próbuje to zrekompensować odpowiednimi środkami, ale ich skuteczność jest ograniczona budżetem i czasem.

9.4. Wniosek analityczny

Rosyjskojęzyczny odbiorca w Mołdawii stanowi główne pole rosyjskiej wojny informacyjnej. Strategia Moskwy nie opiera się na całkowitym przywróceniu tej grupy odbiorców do swojej orbity, ale na utrzymaniu pokolenia 50+ jako bazy wyborczej i społecznej, a także na zapobieganiu całkowitemu przesunięciu się młodych ludzi w stronę proeuropejską. To wyjaśnia, dlaczego rosyjskie działania skupiają się nie na „podboju” Mołdawii, a na podtrzymywaniu polaryzacji. Polaryzacja sama w sobie jest atutem Moskwy. Sprawia, że kraj staje się trudniejszy do zarządzania, mniej zdolny do reform i mniej atrakcyjny dla UE.

10. Zalecenia dla zachodnich interesariuszy

Zalecenia sformułowano w oparciu o to, co działa w praktyce. Podstawa to doświadczenia z udanego przeciwdziałania rosyjskim operacjom w latach 2024 i 2025 oraz słabe punkty, których można się spodziewać do 2027 roku.

26. **Wieloletnie wsparcie instytucjonalne.** Finansowanie SIS, CNA i STRATCOM powinno być wieloletnie i przewidywalne, niezależne od cykli politycznych. Lekcja z lat 2024 i 2025: stabilność tych struktur jest głównym atutem w obronie przed hybrydowym oblężeniem.
27. **Rozszerzenie sankcji na nowe jurysdykcje sieci Shora.** A7 i A7A5 w Kirgistanie, biura w krajach afrykańskich, centra rozliczeniowe w Budapeszcie to nowe cele. Koordynacja sankcji USA, UE i Wielkiej Brytanii daje najsilniejszy efekt.
28. **Przyspieszenie negocjacji z UE.** Nieformalne otwarcie wszystkich kłastrów 17 marca 2026 r. to krok we właściwym kierunku, ale wymaga sformalizowania. Opóźnienie oznacza zwycięstwo Moskwy.
29. **Opracowanie strategii dotyczącej Naddniestrza.** Nie tylko jako problemu energetycznego, ale jako zadania reintegracji. „Model cypryjski” z członkostwem przy zachowaniu nierozwiązanej kwestii terytorialnej zasługuje na poważną dyskusję ([szczyt RFE/RL](#)). Alternatywa w postaci stałej rosyjskiej placówki wojskowej w obrębie UE jest nie do przyjęcia.
30. **Wsparcie metropolii besarabskiej i mołdawskiej na ich drodze do kanonicznej niezależności.** Doświadczenie Ukrainy z POCU pokazało: autokefalia religijna jest jednym ze skutecznych mechanizmów wyprowadzenia kraju z orbity moskiewskiej. W Mołdawii proces ten trwa, ale wymaga wsparcia instytucjonalnego.
31. **Praca z rosyjskojęzyczną społecznością w Mołdawii.** Finansowanie niezależnych rosyjskojęzycznych mediów, skupiających się na Mołdawii, Naddniestrzu i diasporze. Obszar ten jest krytycznie niedofinansowany. Obecnie niszę tę zajmują albo kanały Kremla, albo media emigracyjne o niewielkim zasięgu w Mołdawii.
32. **Koordynacja działań dotyczących Mołdawii jako odrębnego obszaru.** Niezależnie od Ukrainy, Gruzji i krajów bałtyckich. Mołdawia ma swoją własną dynamikę (kontekst postsowiecki oraz rumuński czynnik historyczny). Podejście typu „jedno rozwiązanie dla wszystkich” jest nieskuteczne.

11. Luki i kwestie otwarte

W tej sekcji zebrano pytania, na które niniejszy raport nie daje pełnej odpowiedzi. Potrzebne są dalsze badania.

33. **Kanał komunikacji Tiraspol–Moskwa w 2026 roku.** Kto konkretnie kieruje procesem po stronie rosyjskiej po kryzysie energetycznym? Czy Krasnosielski traci na znaczeniu politycznym? Czy istnieją alternatywne postacie gotowe do przejęcia władzy? Wymaga to odrębnego badania skupiającego się na zmianach kadrowych w PMR.
34. **Następca Shora w moldawskiej sferze publicznej.** Odejście Shora tworzy próżnię. Kto ją wypełni? Możliwi kandydaci: Dodon, Cheban, Usaty, nowa postać spośród byłych deputowanych ukrywających się w Naddniestrzu. Tożsamość osobista nie ugruntowała się jeszcze.
35. **Rzeczywisty rozmiar A7.** Deklarowane 7,5 biliona rubli obrotu to liczba podana przez samego Shora. Potrzebna jest niezależna weryfikacja poprzez analizę przepływów bankowych i oficjalnych sprawozdań Promsvyazbanku w ramach dostępnych możliwości.
36. **Strategia UE w sprawie Naddniestrza.** W Brukseli dyskutuje się nad „modelem cypryjskim”, ale nie ma publicznego, uzgodnionego stanowiska. Nie jest jasne, czy jest ono uzgodnione z Kiszyniowem, czy narzucane z zewnątrz.
37. **Najnowsze dane socjologiczne dotyczące młodej rosyjskojęzycznej grupy odbiorców.** Bez regularnych pomiarów nie da się dokładnie ocenić skuteczności rosyjskich operacji i kontroperacji. To poważna luka w prognozach dotyczących wyborów w 2027 i 2029 roku.
38. **Rola Turcji.** Deklarowana „przyjaźń” z rządem Mołdawii i jednocześnie historyczne powiązania ze społecznością gagauską (Gucul apelowała do Erdogana obok Putina). Jak Ankara balansuje te dwa obszary? Czy możliwa jest koordynacja z Moskwą w ramach „ochrony narodów tureckich”, czy też, przeciwnie, Turcja jest wykorzystywana przez Kiszyniów jako przeciwwaga?
39. **Rola Węgier i Słowacji w spowolnieniu integracji europejskiej.** 17 marca 2026 r. Mołdawia przeszła nieformalne techniczne otwarcie wszystkich klastrów. Jest to instrument frontloadingu, a nie zniesienie węgierskiego weta. Jak będzie ewoluować stanowisko Węgier i Słowacji do 2027 i 2028 r. i na ile stabilna okaże się praca techniczna bez formalnej decyzji?
40. **Długoterminowa trajektoria Plahotniuka.** Znajduje się on w areszcie w Kiszyniowie. Jego sieć biznesowa została formalnie zniszczona, a kapitał społeczny nie został całkowicie zlikwidowany. Czy możliwa jest reaktywacja w przypadku zmiany władzy?

12. Rozróżnienie między faktami a analizą autorów raportu

Ta sekcja jest potrzebna do zrozumienia struktury epistemologicznej raportu. Tekst zawiera trzy rodzaje stwierdzeń, których nie można mieszać; poniżej zostały one wyraźnie rozróżnione.

12.1. Zweryfikowane fakty (wysoki stopień pewności)

Twierdzenia w tej kategorii są potwierdzone co najmniej przez trzy niezależne źródła, z których jedno ma charakter instytucjonalny (sąd, oficjalny dokument rządowy, wielostronna misja obserwacyjna).

- Wyniki wyborów z 28 września 2025 r.: PAS 50,16% i 55 mandatów; BEP 24,19% i 26; „Alternatywa” 7,96% i 8; „Nasza Partia” 6,2% i 6; PPDA 6 mandatów. Frekwencja 52,21%. Źródła: CEC/Moldpres, OBWE/ODIHR, Al Jazeera.
- Wyrok dla Jewgienii Gucul: 7 lat pozbawienia wolności, 5 sierpnia 2025 r., Sąd w Kiszyniowie (Buiucani), kwota nielegalnego finansowania 42,5 mln lei (ok. 2,5 mln dolarów), miejsce odbywania kary: Zakład Karny nr 13. Współoskarżona Svetlana Popan, 6 lat. Źródła: CNN, Kyiv Independent, Balkan Insight.
- Wstrzymanie dostaw gazu przez Gazprom 1 stycznia 2025 r. o godz. 08:00 czasu moskiewskiego. Wynikający z tego kryzys energetyczny w Naddniestrzu. Źródła: Wilson Center, Atlantic Council, OSW, Carnegie.
- Trzy stany wyjątkowe w Naddniestrzu: od grudnia 2022 r. do 2023 r., od grudnia 2024 r. do sierpnia 2025 r., od 18 grudnia 2025 r. Źródła: Izwestia, Nowaja Gazieta Europa, CNN.
- Sankcje wobec Shora: USA (2022), UE (2023, rozszerzenie 2024), Wielka Brytania (2025). Sankcje wobec A7: Wielka Brytania (maj 2025), UE (lipiec 2025), USA (sierpień 2025). Sankcje wobec ANO „Eurazja”: UE (październik 2024 r.), USA (sierpień 2025 r.). Źródła: Consilium UE, gov.uk, Treasury OFAC.
- Incydenty z dronami w przestrzeni powietrznej Mołdawii: 25 listopada 2025 r. (sześć dronów Gerbera, jeden spadł na dach domu mieszkalnego we wsi Cuhurești de Jos, rejon Florești), 28 i 29 listopada, 1 i 2 grudnia. Źródła: Aerotime, Euromaidan Press, The Defense Post.
- Ekstradycja Plahotniuka z Grecji do Mołdawii na kilka dni przed wyborami parlamentarnymi 28 września 2025 r. Źródła: IPN, mołdawskie media, grecka policja.
- Ponad 1000 cyberataków na infrastrukturę państwową Mołdawii w 2025 r. Źródło pierwotne: oficjalny raport PACE Doc. 16296. Dodatkowo: Cloudflare (898 milionów zablokowanych żądań w ciągu 12 godzin), MazeBolt (14 milionów prób).

- Nieformalne otwarcie techniczne (frontloading) wszystkich sześciu klastrów negocjacyjnych UE z Mołdawią i Ukrainą 17 marca 2026 r. Formalne weto Węgier nie zostało wycofane. Źródła: New Union Post, Ukrainska Pravda, ECFR.
- Ubóstwo w Mołdawii: 31,6 procent według krajowej metodologii (2023). Źródło: World Bank Poverty and Equity Brief, kwiecień 2025.
- Diaspora: 1–1,2 mln obywateli, największe społeczności we Włoszech (~300 tys.), Francji (100–160 tys.), Niemczech (~100 tys.), Wielkiej Brytanii (~50 tys.). Źródło: OSW, styczeń 2025 r.
- Poparcie dla przystąpienia do UE: 63 procent (bez zmian od 2022 r.). Źródło: IRI National Survey Moldova, maj 2025 r., próba 1247 respondentów.
- Sieć finansowa Shora: ponad 8 miliardów dolarów w transakcjach stablecoinami w ciągu 18 miesięcy (od początku 2024 r. do września 2025 r.). Źródło: Elliptic, opublikowane przez United24.
- Wypowiedzi Zacharowej, Ławrowa i Peskowa na temat wyborów. Źródła: TASS, Wedomosti, URA.ru, MK (oryginalne cytaty).
- Wypłaty w ramach programu referendalnego 2024: 15 milionów dolarów, około 138 tysięcy rachunków w PSB. Źródła: Moldovan police, Tandfonline, gov.uk.

12.2. Oceny instytucjonalne stron trzecich

Twierdzenia w tej kategorii opierają się na ocenach jednej lub dwóch renomowanych instytucji i są oznaczone jako ich stanowisko, a nie jako niezależnie zweryfikowany fakt. Czytelnik powinien mieć świadomość, że oceny te mogą podlegać rozbieżnościom metodologicznym.

- Wielkość rosyjskich inwestycji w cykle wyborcze 2024–2025. Carnegie podaje 55 mln dolarów (2023), 200 mln euro (2024), „dziesiątki milionów” (2025). DGAP szacuje łączną kwotę na 350 mln euro. Podstawy metodologiczne rozbieżności nie zostały ujawnione w publicznych wersjach raportów.
- Około 10 procent wyborców jest objętych schematami przekupstwa. Liczba ta odnosi się do cyklu 2024. Źródło: IFES. Nie ma podobnej oceny dla cyklu 2025.
- Koordynacja rosyjskich operacji z administracji prezydenta RFD poprzez Siergieja Kirienko. Źródło: ECFR (sierpień 2025 r.). Alternatywne źródła dotyczące tego konkretnego łańcucha koordynacji w domenie publicznej są ograniczone.
- Dane dotyczące aktywności sieci botów Evrazia w mediach społecznościowych (150 fałszywych stron na FB z 1,3 mln interakcji; 1347 kont na TikToku z 42 mln; 155 kont na X z 6 mln wyświetleń). Źródło pierwotne: raport mołdawskiego STRATCOM. Dane wykorzystane w

raporcie pochodzą z opracowania Lowy Institute. Nie uzyskano bezpośredniego dostępu do oryginalnego raportu STRATCOM.

- „Dziesiątki tysięcy” instalacji aplikacji TAITO. Ocena GMF, bez niezależnej weryfikacji ilościowej; chodzi o porządek wielkości, a nie dokładną liczbę.
- Plan Bloomberga dotyczący destabilizacji ulicznej (wrzesień 2025 r.) z wykorzystaniem młodzieży z klubów sportowych i grup przestępczych. Źródło: Bloomberg z odniesieniem do „europejskich urzędników i dokumentów nieznanego pochodzenia”. Niezależna weryfikacja dokumentów nie jest dostępna.
- Oświadczenie Shora o obrotach A7 wynoszących 7,5 biliona rubli. Jest to oświadczenie samego aktora na Forum Ekonomicznym Wschodniego Pacyfiku we Władywostoku (wrzesień 2025 r.). Nie ma niezależnej weryfikacji finansowej. Tranzytowy charakter operacji i stosunek podatków do obrotów (0,26 procent) pośrednio wskazują na możliwe zawyżenie danych dla efektu propagandowego.
- Ocena, że Ion Ceban „może faktycznie reprezentować rosyjskie interesy”. Źródło: OSW (2023), z odniesieniem do części polityków i ekspertów PAS. Nie jest to orzeczenie sądowe ani instytucjonalne.

12.3. Autorskie konstrukcje analityczne

Stwierdzenia w tej kategorii są interpretacjami zbioru danych dokonanyymi przez autorów raportu. Opierają się one na zebranych materiałach, ale nie są bezpośrednimi wnioskami wyciągniętymi ze źródeł. Każde z nich jest opatrzone poziomem pewności.

- **Główna hipoteza dotycząca strukturalnej zmiany w podejściu Moskwy** (rozdział 3.3). Model pięciu kierunków długotrwałego oblężenia jest roboczym założeniem autorów raportu. Poszczególne elementy tej zmiany są odnotowywane przez różne źródła (GMF, DGAP, Moldova Matters), jednak systemowe ramy zostały opracowane w ramach niniejszej analizy. Trzy alternatywne interpretacje zostały wyraźnie omówione w sekcji 3.3. [**średni poziom pewności**] dla hipotezy całościowej, [**wysoki poziom pewności**] dla poszczególnych elementów (redystrybucja finansowa, kontekst religijny, incydenty z dronami).
- **Podział celów Moskwy na program maksymalny i minimalny** (rozdział 3.2). Ramy analizy autorów raportu, nie zaczerpnięte bezpośrednio ze źródeł. Opracowane na podstawie zbioru ocen instytucjonalnych. [**średni poziom pewności**].
- **Prawdopodobieństwa scenariuszy 55/30/10/5** (rozdział 7). Autorska ocena ekspercka oparta na analizie czynników wyzwających i podstawowych parametrów obecnej sytuacji. Nie pochodzi z badań socjologicznych ani z modeli prognostycznych. [**średni poziom pewności**].

- **Klasyfikacja wskaźników ostrzegawczych: pomarańczowy/czerwony** (rozdział 6). Autorska matryca priorytetyzacji ryzyk. Oparta na ocenie prawdopodobieństwa i wagi skutków każdego wskaźnika. **[średni poziom pewności]**.
- **Teza „z publicznej przestrzeni mołdawskiej Shor odchodzi, z architektury operacyjnej nie”** (sekcja 5.1). Sformułowanie autora oparte na zbiorze danych dotyczących rozszerzenia sieci na Kirgistan, Armenię i Afrykę. **[wysoki poziom pewności]** (fakty dotyczące rozszerzenia zostały potwierdzone), **[średni poziom pewności]** (w odniesieniu do sformułowania jako jednolitej tezy).
- **Interpretacja rozdziału 9 dotyczącego rosyjskojęzycznej publiczności.** Podstawowe fakty dotyczące poparcia dla UE (63 procent według IRI), demografii i struktury głosowania zostały zweryfikowane. Interpretacja strategii Moskwy jako „utrzymywania polaryzacji” jest tezą autorską, choć zgodną z ocenami instytucjonalnymi ECFR i GMF. **[średni poziom pewności]**.
- **Teza o wzroście poparcia dla UE wśród młodych osób rosyjskojęzycznych** (rozdział 9.3). W źródłach otwartych nie ma bezpośrednich danych dotyczących przekroju „wiek plus język ojczysty”. Obserwacja autora oparta na ogólnej dynamice oraz dowodach jakościowych STRATCOM i prasy śledczej. **[niski poziom pewności]**. Wymaga ukierunkowanego badania socjologicznego.

12.4. Zasady interpretacji raportu

Wysoki poziom pewności oznacza, że twórca raportu jest gotów bronić twierdzenia i uważa je za niezależnie zweryfikowane. Średni poziom pewności oznacza, że twierdzenie opiera się na autorytatywnym źródle instytucjonalnym lub zbiorze danych, ale ma ograniczenia metodologiczne, o których czytelnik powinien wiedzieć. Niski poziom pewności oznacza, że twierdzenie zostało sformułowane jako hipoteza lub kierunek dalszych badań, a nie jako ustalony fakt.

Jeśli zleceniodawca zamierzałby wykorzystać raport w materiałach publicznych (np. do tworzenia oficjalnych komunikatów, zapytań parlamentarnych, ocenach ryzyka dla decyzji inwestycyjnych), zaleca się opieranie się wyłącznie na twierdzeniach kategorii 12.1. Twierdzenia kategorii 12.2 można wykorzystywać pod warunkiem podania odniesienia do źródła pierwotnego i wyraźnego wskazania autorów raportu. Stwierdzenia z kategorii 12.3 należy traktować jako robocze hipotezy, a nie jako ustalone fakty.

13. Informacje o źródłach

Wszystkie odniesienia w raporcie to hiperłącza do materiałów dostępnych publicznie. Poniżej znajduje się lista głównych źródeł w podziale na kategorie.

Zachodnie ośrodki analityczne

- CEPS (Centre for European Policy Studies)
- CEPA (Center for European Policy Analysis)
- GMF (German Marshall Fund)
- DGAP (Niemieckie Towarzystwo Polityki Zagranicznej)
- Stimson Center
- ECFR (Europejska Rada Stosunków Zagranicznych)
- Carnegie Endowment (Politika, Strategic Europe)
- Atlantic Council
- Lowy Institute
- IFES
- Crisis Group
- CSIS
- Centrum Wilsona
- Georgetown Journal of International Affairs
- Hague Research Institute

OSINT i kryptoanaliza

- Recorded Future i Insikt Group
- Elliptic
- Chainanalysis

Dziennikarstwo śledcze

- BBC, Bloomberg, Financial Times, Reuters, OCCRP
- Ziarul de Gardă, WatchDog.MD, Moldova Matters (Andrei Curăraru)
- Newsmaker, RISE Moldova, RFE/RL

Dokumenty instytucjonalne

- Congressional Research Service R48664 (sierpień 2025)
- Parlament Europejski (rezolucja z 2024 r.)
- Rada UE i Konsyljum (wnioski z 2024 i 2026 r.)
- OBWE i ODIHR (raport misji obserwacyjnej z 2025 r.)
- Komisja Europejska (sprawozdanie w sprawie rozszerzenia)
- Deklaracja ze szczytu UE–Mołdawia (2025)

Rosyjskojęzyczne źródła kremlowskie (jako przedmiot analizy)

- TASS, RIA Novosti, Wedomosti, Izwiestia, URA.ru, MK, News-Pravda

Niezależne wydawnictwa z Europy Wschodniej

- Novaya Gazeta Europe, JAM-News, Euromaidan Press, Pravda.com.ua, Kyiv Independent, The Moscow Times

Źródła mołdawskie

- Moldpres, IPN, Radio Moldova, TV8 Moldova

Źródła dotyczące tematyki religijnej

- The Tablet, Libertas Fidei, OrthodoxWiki, Orthodox Times